

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoCsp/44/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119270126
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:6119270126.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: Z. X., nar. XX.XX.XXXX, H. XXX, XXX XX H., zastúpenému advokátskou kanceláriou FALIS & Partners, s.r.o., so sídlom Lermontovova 14, 811 05 Bratislava, IČO 51 769 654, o zaplatenie sumy 656,14 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 11Csp/37/2020-138 zo dňa 03.05.2021 v spojení s dopíňacím rozsudkom č. k. 11Csp/37/2020-179 zo dňa 24.05.2021 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Žalovanému priznáva nárok voči žalobcovi na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 656,14 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 80,46 € od 14.02.2017 do 15.02.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 99,21 € od 16.02.2017 do 15.3.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 117,96 € od 16.03.2017 do 15.04.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 136,71 € od 16.04.2017 do 15.05.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 155,46 € od 16.05.2017 do 15.06.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 174,21 € od 16.06.2017 do 11.07.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 168,83 € od 12.07.2017 do 15.07.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 187,58 € od 16.07.2017 do 15.08.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 206,33 € od 16.08.2017 do 18.08.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 180,35 € od 19.08.2017 do 15.09.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 199,01 € od 16.09.2017 do 15.10.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 217,85 € od 16.10.2017 do 17.10.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 187,39 € od 18.10.2017 do 15.11.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 206,14 € od 16.11.2017 do 15.12.2017, vo výške 5 % ročne zo sumy 224,89 € od 16.12.2017 do 15.01.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 243,64 € od 16.01.2018 do 15.02.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 262,39 € od 16.02.2018 do 15.03.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 281,14 € od 16.03.2018 do 15.04.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 299,89 € od 16.04.2018 do 15.05.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 318,64 € od 16.05.2018 do 15.06.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 337,39 € od 16.06.2018 do 15.07.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 356,14 € od 16.07.2018 do 15.08.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 374,89 € od 16.08.2018 do 15.09.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 393,64 € od 16.09.2018 do 15.10.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 412,39 € od 16.10.2018 do 15.11.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 431,14 € od 16.11.2018 do 15.12.2018, vo výške 5 % ročne zo sumy 449,89 € od 16.12.2018 do 15.01.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 468,64 € od 16.01.2019 do 15.02.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 478,39 € od 16.02.2019 do 15.03.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 506,14 € od 16.03.2019 do 15.04.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 524,89 € od 16.04.2019 do 15.05.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 543,64 € od 16.05.2019 do 15.06.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy

562,39 € od 16.06.2019 do 15.07.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 581,14 € od 16.07.2019 do 15.08.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 599,89 € od 16.08.2019 do 15.09.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 618,64 € od 16.09.2019 do 15.10.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 637,39 € od 16.10.2019 do 15.11.2019, vo výške 5 % ročne zo sumy 656,14 € od 16.11.2019 do zaplattenia v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, pričom o ich výške bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Dopŕňacím rozsudkom rozhodol, že žalobu vo zvyšnej časti zamietla.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca podal dňa 18.04.2019 Okresnému súdu Banská Bystrica žalobu, ktorou sa domáhal, aby súd v upomínacom konaní vydal platobný rozkaz, ktorým zaviazže žalovaného na zaplattenie sumy vo výške 656,14 € s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 717,96 € od 14.02.2017 do 11.07.2017, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 712,58 € od 12.07.2017 do 18.08.2017, 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 686,60 € od 19.08.2017 do 17.10.2017 a s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 656,13 € od 18.10.2017 do zaplattenia. Uplatnený nárok odôvodnil tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej dňa XX.XX.XXXX so spoločnosťou E. U. N., M..N., ako postupcom nadobudol ako postupník pohľadávku voči žalovanému. E. U. N., M..N., uzavrel dňa XX.XX.XXXX so žalovaným zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, ktorej súčasťou sú Obchodné podmienky postupcu, a na jej základe mu poskytol peňažné prostriedky, ktoré mal žalovaný splácať v stanovených termínoch; žalovaný porušil svoju povinnosť podľa zmluvy a splátky riadne nesplácal. Pohľadávka žalobcu voči žalovanému vo výške 1.048,91 € ku dňu postúpenia pozostávala z istiny vo výške 825,53 €, úroku vo výške 138,87 € a z úrokov z omeškania vo výške 84,51 €. Žalovaný do postúpenia pohľadávky uhradil ešte sumu 182,04 € a po postúpení pohľadávky v prospech žalobcu uhradil dňa 11.07.2017 sumu 5,38 €, dňa 18.08.2017 sumu 25,98 € a dňa 17.10.2017 sumu 30,46 €. Za predmet konania žalobca označil neuhradenú istinu vo výške 656,14 € s tým, že zvyšnú časť dlžnej sumy si v danom konaní neuplatňuje. Úrok z omeškania si uplatňuje dňom nasledujúcim po dni účinnosti postúpenia pohľadávky. Okresný súd Banská Bystrica vydal vo veci dňa 13.05.2019 platobný rozkaz sp. zn. 27Up/491/2019, voči ktorému žalovaný podal odpor, v ktorom vzniesol námietku premlčania s tým, že zmluvu treba posudzovať ako absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka, lebo podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu. Argumentoval tým, že podľa stanoviska NBS najvyššia prípustná výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru za 3. štvrtrok 2015 bola 26,72 %, pričom výška RPMN a teda odplaty v zmluve je XX,X % Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to si môže žalobca uplatniť iba bezdôvodné obohatenie a keďže zmluva bola uzatvorená dňa XX.XX.XXXX a žalobca si svoj nárok uplatnil na súde dňa 18.4.2019, stalo sa tak po uplynutí subjektívnej ako aj objektívnej lehoty. Zároveň namietal aj dodržanie zákonného postupu pri vyhlásení mimoriadnej splatnosti, keďže žalobca nedoložil výzvu, resp. upozornenie pred vyhlásením splatnosti úveru, a teda nepostupoval v súlade so zákonom. Nemohlo preto dôjsť k platnému zosplateniu úveru, v čase podania žaloby neboli všetky splátky ešte splatné a žalobca si ich preto nemohol na súde uplatňovať. Žalobca sa so stanoviskom žalovaného nestotožnil a uviedol svoje argumenty ohľadne správnosti výpočtu RPMN. Podľa neho bolo vyhlásenie mimoriadnej splatnosti v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a jeho právo nie je ani premlčané. Vzhľadom na to, že v konaní navrhol pokračovať, upomínací súd dňa XX.XX.XXXX postúpil predmetnú právnu vec Okresnému súdu Levice ako súdu miestne príslušnému.

3. Súd prvej inštancie vec prejednal v zmysle § 180 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v neprítomnosti riadne predvolaných strán sporu a ich zástupcov, ktorí svoju neúčasť ospravedlnili a súhlasili s prejednaním veci v ich neprítomnosti. Po vykonaní dokazovania súd konštatoval, že E. U. N., M..N., ako veriteľ a žalovaný ako dlžník dňa XX.XX.XXXX uzatvorili Zmluvu o spotrebiteľskom úvere - hotovostný a revolvingový úver č. XXXXXXXXXXXXXXXX - a jej predmetom bolo poskytnutie bezúčelového úveru vo výške 900 €, ktorý sa žalovaný zaviazal spolu s úrokom vo výške 26,03 % ročne v 48 splátkach po 30,34 € mesačne, s ročnou percentuálnou mierou nákladov (RPMN) XX,XX %, odplatom 26,03 %, celkovou čiastkou na zaplattenie 1456,32 €, priemernou RPMN 29,89 %, pričom splatnosť splátky je 15. deň v mesiaci a termín konečnej splatnosti 48 mesiacov po poskytnutí úveru. Žalovaný splátky riadne neplatil, preto mu veriteľ výzvou zo dňa XX.XX.XXXX oznámil, že v dôsledku omeškania s úhradou záväzkov ho vyzýva na splatenie celého úveru v sume 992,96 € do 15 dní od spísania výzvy na označený účet. Túto výzvu podal na poštovú prepravu dňa XX.XX.XXXX. Veriteľ a spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., potom dňa XX.XX.XXXX uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávok a jej prílohou bola aj pohľadávka voči žalovanému, čo postupca oznámil žalovanému listom

zo dňa XX.XX.XXXX. Výzvou z XX.XX.XXXX, podanou na poštovú prepravu dňa XX.XX.XXXX, zástupca žalobcu vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy.

4. Žalobu považoval súd prvej inštancie čo do istiny a časti úrokov z omeškania za opodstatnenú. Tieto závery oprel o ustanovenie § 52 ods. 1, 2,3,4, § 53 ods. 1,5,6,9, § 39, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, 2, § 524 ods. 1,2, § 565, § 657 Občianskeho zákonníka, § 1,2, § 1a, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 9 ods. 1,2, § 11 ods. 1, § 19 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 232 ods. 3 a § 151 ods. 1 CSP. Uviedol, že úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou a na žalovaného je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, pretože pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na daný právny vzťah sa preto aplikujú príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a zákona o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle zmluvy o spotrebiteľskom úvere bol poskytnutý úver v sume 900 €, ktorý mal žalovaný splácať v 48 mesačných splátkach po 30,34 €, avšak uhradil len 243,86 €. V konaní bolo tiež preukázané, že pohľadávka bola postúpená na žalobcu, s čím bol žalovaný oboznámený najneskôr dorúčením žaloby zo strany súdu, a preto mal súd aktívnu legitímáciu žalobcu v spore za preukázanú.

5. V tomto prípade súd prvej inštancie dospel k záveru, že odplata uvedená v zmluve vo výške 26,03 %, sa nezhoduje s odplatou, ktorú mal žalovaný za úver uhradiť žalobcovi, pretože okrem ročnej úrokovej sadzby dohodnutej vo výške 26,03 % sú v zmluve dohodnuté poplatky za služby zahrnuté v splátke vo výške 2 x 1,49 € mesačne, t. j. tieto služby činia ročne 3,97 %, a preto odplata za rok spolu činí 30 % ročne, čo je vyššia suma ako zákonom stanovená maximálna prípustná výška odplaty v zmysle § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. To spôsobuje neplatnosť príslušného dojednania ohľadne odplaty podľa § 39 Občianskeho zákonníka a aj RPMN je v zmluve uvedená vo výške XX,XX %, t. j. je vyššia ako 26,72 %, preto je toto dojednanie podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné. Pre ich neplatnosť sa na ne hľadí tak, že v zmluve absentujú. Pre absenciu zákonom vyžadovaných platných údajov v zmysle § 9 tohto zákona je úver bezúročný a bez poplatkov, no zmluva o spotrebiteľskom úvere nie je neplatná. Okrem toho bola sporná aj platnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, súd preto skúmal zákonné náležitosti a urobil záver, že žalobca nepreukázal platné zosplatenie poskytnutého úveru, keďže listinnými dôkazmi nepreukázal platný postup v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Žalobca však doložil iba výzvu na splatenie celého úveru zo dňa XX.XX.XXXX, kde však neuviedol, koľko je žalovaný v omeškaní, (t. j. údaj, že je žalovaný v omeškaní so zaplatením niektorej splátky o viac ako 3 mesiace), a už vôbec neuviedol, že žalovaný bol pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti upozornený na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje, že veriteľ je pred vyhlásením splatnosti celého dlhu povinný upozorniť dlžníka na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní. Žalovaný preto správne namietal, že v čase podania žaloby ešte neboli všetky splátky splatné. Splatnosť poslednej splátky nastala 15. novembra 2019, a teda ku dňu rozhodnutia súdu bol už žalovaný v omeškaní s úhradou celého dlhu. Splátky uhrádzal do mája 2016 a žalobca podal návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní dňa 18.04.2019, preto žalovaný nárok nie je vôbec premičaný. Nárok žalobcu na vyplatenie časti istiny, ktorá predstavuje rozdiel medzi čerpanými peňažnými prostriedkami a úhradami žalovaného, t. j. sumu neuhradenej istiny vo výške 656,14 € súd preto považoval za dôvodný.

6. Keďže žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti zaplatiť riadne a včas, dostal sa do omeškania a v dôsledku toho má žalobca právo požadovať od neho popri plnení aj úroky z omeškania. Vzhľadom na to, že nedošlo k platnému zosplateniu pohľadávky, mohol si žalobca podľa záveru súdu uplatniť úroky z omeškania iba k jednotlivým splátkam. Žalobca si uplatnil iba nárok na úhradu nezaplatennej istiny úveru zo sumy 900 €, ktorá mala byť uhradená v 48 splátkach a ktorá činí sumu 18,75 € na jednu splátku, a to so splatnosťou splátky k 15. dňu v mesiaci; s ohľadom na čiastkové úhrady zo strany žalovaného a na skutočnosť, že žalobca si úrok z omeškania uplatnil až od postúpenia pohľadávky, súd nepovažoval nárok na úroky z omeškania v uplatnenom rozsahu za dôvodný v celom rozsahu a žalobcovi priznal úrok z omeškania vo výške 5 % ročne postupne, ako boli jednotlivé splátky istiny splatné, a žalobu vo zvyšku zamietol. Výrok o trovách konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP s tým, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100 %; žalobca mal totiž len nepatrný neúspech týkajúci sa príslušenstva.

7. Proti tomuto rozsudku vo vyhovujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d),f),h) CSP s tým, že došlo k vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napokon rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie oprel o konštatovanie súdu, že medzi stranami bolo sporné, či došlo k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti, súd to preto skúmal a prijal záver, že žalobca nepreukázal platné zosplatnenie poskytnutého úveru v nadväznosti na ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Žalobca totiž doložil iba výzvu na splatenie celého úveru zo dňa XX.XX.XXXX, no nedoložil aj výzvu v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorá mala vyhláseniu mimoriadnej splatnosti predchádzať. V čase podania žaloby ešte neboli všetky splátky splatné a splatnosť poslednej splátky nastala až 15. novembra 2019. Nárok žalobcu na vyplatenie časti istiny, ktorá predstavuje rozdiel medzi čerpanými peňažnými prostriedkami a úhradami žalovaného, t. j. sumu neuhradenej istiny vo výške 656,14 € súd považoval za dôvodný. Súd sa teda stotožnil s argumentáciou žalovaného, že pôvodný veriteľ nedodrжал zákonný postup pri vyhlasovaní mimoriadnej splatnosti úveru, a tak na druhej strane mal konštatovať, že ak žalobca zákonný postup nepreukázal, je nutné považovať právny úkon zosplatnenia úveru právnym predchodcom žalobcu podľa § 39 Občianskeho zákonníka za neplatný pre rozpor so zákonom - pre nedodržanie postupu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Pohľadávka právneho predchodcu žalobcu sa nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, čo správne konštatoval aj súd prvej inštancie. Ak sa teda pohľadávka veriteľa nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti, potom v zmysle § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v platnom znení ku dňu postúpenia pohľadávky právneho predchodcu žalobcu na žalobcu, nebolo možné postúpiť takúto pohľadávku pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Konečná splatnosť úveru mala - ako aj konštatoval súd prvej inštancie - nastať až dňa 15.11.2019. Pokiaľ právny predchodca žalobcu a žalobca uzatvorili zmluvu o postúpení pohľadávok dňa XX.X.XXXX, nekonali v súlade s ustanovením o spotrebiteľských úveroch, a tak je zmluva o postúpení pohľadávok podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Žalobca preto podľa názoru žalovaného nie je aktívne vecne legitimovaný a nie je nositeľom hmotného práva, ktoré v konaní uplatňuje. Z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobcu mal súd prvej inštancie žalobu bez ďalšieho dokazovania ako nedôvodnú zamietnuť. V tomto smere poukázal aj na Nález Ústavného súdu SR I. ÚS 407/2016. Žalovaný preto navrhol napadnutý rozsudok zmeniť, žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania v celom rozsahu.

8. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a poukázal na správnosť jeho odôvodnenia a aj na jeho dovtedajšie stanoviská vo veci. Tvrdenie žalovaného v podanom odvolaní označil za novoty, ktoré sú v zmysle § 366 CSP neprípustné.

9. Žalovaný v následnom vyjadrení uviedol, že už v odpore proti platobnému rozkazu namietal platnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, preto jeho odvolacie námietky nemožno považovať za novoty. Tvrdenia žalobcu uvedené v odvolaní sú teda nepravdivé a zavádzajúce. V bode 13. odporu podaného voči platobnému rozkazu uvádzal, že žalobca na súde nepreukázal, že dodrжал zákonný postup pri vyhlasovaní mimoriadnej splatnosti úveru. K žalobnému návrhu totiž nedoložil výzvu, resp. upozornenie žalovanému pred vyhlásením splatnosti úveru. Uvedenou skutočnosťou sa zaoberal aj súd prvej inštancie, keď v bode 31. odôvodnenia rozsudku uviedol, že medzi stranami bolo sporné aj to, či došlo k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti, a z toho dôvodu nešlo o novoty v odvolacom konaní. Žalobca až v odvolacom konaní predložil upomienku zo dňa XX.X.XXXX, ktorá nespĺňa náležitosti právneho úkonu upozornenia veriteľa pred zosplatnením úveru, a pripomína skôr agresívnu nekalú obchodnú prax pôvodného veriteľa voči žalovanému ako spotrebiteľovi spočívajúcu vo vyhrázaní sa exekučným konaním. Túto upomienku mohol predložiť už pred súdom prvej inštancie a mal preukázať aj jej skutočné odoslanie. Vzhľadom na právne závery súdu prvej inštancie žalobca nepreukázal, že pred zosplatnením úveru žalovanému doručil upozornenie na možnosť uplatnenia práva na zosplatnenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, a preto je zosplatnenie úveru neplatným právnym úkonom pre jeho rozpor so zákonom pre nedodržanie postupu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Pohľadávka veriteľa sa nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru a aj súd prvej inštancie vychádzal z toho, že v čase podania žaloby ešte neboli všetky splátky splatné. Ak sa pohľadávka právneho predchodcu žalobcu nestala splatnou pred termínom konečnej splatnosti, tak podľa § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu postúpenia pohľadávky nebolo možné postúpiť pohľadávku pred termínom konečnej splatnosti úveru, ktorý mal v zmysle predmetnej zmluvy nastať až dňa 15.11.2019. Žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný, nie je nositeľom hmotného

práva, ktoré v konaní uplatňuje, a preto bez ďalšieho z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie mal súd prvej inštancie ako nedôvodnú zamietnuť.

10. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. CSP) prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti ako aj v súvisiacom výroku o povolení splátok dlžnej sumy a o trovách konania podľa § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol.

11. Z obsahu spisu vyplýva ten skutkový stav, ktorý opísal súd prvej inštancie v bodoch 6., 7. a 29. odôvodnenia rozsudku č. k. 11Csp/37/2020-138 zo dňa 03.05.2021 a z ktorého odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalovaného vychádzal. Na tom základe súd prvej inštancie prijal správny právny záver, že medzi pôvodným veriteľom a žalovaným došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá sa posudzuje podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a zároveň podľa osobitného zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. S ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania je nesporné, že ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy tak, ako to správne uzavrel aj súd prvej inštancie, a to bez ohľadu na to, či sa zmluva o úvere opierala o ustanovenia Obchodného zákonníka. Podľa § 290 CSP spotrebiteľský spor je taký spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktorý vyplýva zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisí so spotrebiteľskou zmluvou; ide o spor s ochranou slabšej strany, teda o spor, v ktorom je súd povinný aplikovať odlišné procesné postupy od všeobecného sporového konania. Zákonodarca tu vychádza z hmotnoprávnej úpravy, ktorá podľa neho dostatočne pokrýva definičné znaky tejto skupiny sporov. Takýto postup je odôvodnený zvýšenou mierou ingerencie súdu ako orgánu ochrany práva do spotrebiteľských právnych vzťahov, pri ktorých sa súd nemá spoliehať v plnej miere na splnenie si dôkaznej povinnosti spotrebiteľa, ale môže prevziať dôkaznú iniciatívu sám. Povaha spotrebiteľského sporu a postavenie spotrebiteľa ako objektívne a prirodzene slabšej strany právneho aj procesnoprávneho vzťahu vylučujú uplatnenie prísnej koncentrácie konania typickej pre všeobecné sporové konania. Z tohto dôvodu spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. V zmysle § 295 CSP súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhoval, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, a súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

12. V tomto prípade zmluva o úvere obsahovala údaje opísané vyššie v bode 3. tohto odôvodnenia, pričom žalovaný ako dlžník svoj dlh v dohodnutých splátkach riadne nesplácal a veriteľ ho výzvou zo dňa XX.XX.XXXX vyzval na zaplatenie celého dlhu tak, ako to zistil aj súd prvej inštancie, ktorý v nadväznosti na to správne konštatoval, že veriteľ nepostupoval v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, lebo ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka (vyhlásenie mimoriadnej splatnosti dlhu) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. V § 565 Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

13. S ohľadom na uvedené odvolací súd rozhodujúc o odvolaní žalovaného vychádzal zo skutkového stavu zisteného v prvoinstančnom konaní a po prejednaní veci konštatoval, že súd prvej inštancie správne skúmal, či veriteľ dodržal uvedené zákonné ustanovenia a či sa jeho dlh stal splatným na podklade jeho výzvy zo dňa XX.XX.XXXX. Zároveň správne konštatoval, že sa tak nestalo a žalovaný bol povinný veriteľovi dlh platiť v deň splatnosti jednotlivých splátok až do dňa splatnosti poslednej splátky v súlade so zmluvou o úvere. Žalovaný už v odpore proti platobnému rozkazu uviedol, že nemohlo dôjsť k platnému zosplateniu úveru, lebo v čase podania žaloby neboli všetky splátky ešte splatné, a teda žalobca si ich nemohol na súde uplatňovať. Žalovaný uvádzal, že v podstate už týmto podaním v danom znení namietal aktívnu legitímáciu žalobcu.

14. V ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka sa spresňujú podmienky splácania záväzkov zo spotrebiteľských zmlúv v splátkach. Podľa tejto úpravy dodávateľ môže uplatniť právo vyplývajúce z § 565, t. j. žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (ak to bolo dohodnuté

alebo v rozhodnutí určené) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Toto právo môže veriteľ uplatniť iba za podmienky, že naň upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní. Z tejto úpravy jednoznačne nevyplýva, od akej udalosti treba túto lehotu počítať. Z celého kontextu ustanovenia však možno vyvodiť, že musí uplynúť najmenej 15 dní odo dňa, keď dodávateľ upozornil spotrebiteľa, že uplatňuje právo na zaplatenie celej pohľadávky, do dňa, keď má dôjsť k splatnosti celej pohľadávky, resp. do dňa, keď ju má spotrebiteľ uhradiť. Táto 15-dňová lehota môže začať plynúť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením jednej zo splátok, teda nasledujúci deň po dni, ktorý bol v splátkovom plnení dohodnutý ako deň splatnosti splátky. Z uvedeného možno vyvodiť, že poslednú vetu § 565 Občianskeho zákonníka pri spotrebiteľských zmluvách použiť nemožno. To znamená, že dodávateľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky po predchádzajúcom splnení podmienok uvedených v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

15. Pri rozhodovaní v tomto spore bolo potrebné podľa názoru odvolacieho súdu vychádzať z ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom. V prípade, ak by postúpenie bolo v rozpore so zákonom, bol by daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Napokon odvolací súd prihliadal aj na špeciálnu úpravu v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej splatnosti, ktoré v tomto prípade predchádzalo postúpeniu pohľadávky a ktoré je obsiahnuté v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Od danej právnej úpravy sa zmluvné strany nemohli odchyliť, pretože to vyplýva z povahy tohto ustanovenia. Na základe uvedeného bolo potrebné vychádzať z toho, že proces postúpenia pohľadávky zo strany veriteľa mal byť nasledovný: Ak nastala splatnosť splátky zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorú spotrebiteľ neuhradil, a odo dňa jej splatnosti prešla doba 3 mesiacov omeškania s platením dlhu spotrebiteľom, pred samotným postúpením pohľadávky veriteľ mohol vyzvať dlžníka na zaplatenie dlhu (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), a upozorniť ho na to, že po 15 dňoch si uplatní právo na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti celej svojej pohľadávky (tzv. „zosplatnenie“ celého dlhu), ak dovtedy ešte nenastala konečná splatnosť dlhu, a to v súlade s dohodou oboch zmluvných strán v zmluve o spotrebiteľskom úvere a v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Až potom mohol veriteľ celú tzv. zosplatnenú pohľadávku postúpiť inému subjektu.

16. Z dokazovania vykonaného v prvoinštančnom konaní je zrejmé, že veriteľ nedodrжал zákonné povinnosti uložené citovaným ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, resp. žalobca ich dodržanie v spore nepreukázal. Preto súd prvej inštancie prijal správny právny záver, že k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu nedošlo, a teda dlh žalovaného sa v dôsledku neplatného právneho úkonu zosplatnenia listom zmluvného veriteľa z XX.XX.XXXX nestal splatným. Žalovaný bol tak naďalej povinný úver splácať v splátkach v dohodnutých termínoch. Napriek tomu však veriteľ celú svoju pohľadávku postúpil žalobcovi zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý predchádzal dňu poslednej dohodnutej splátky (15.11.2019). Súd prvej inštancie sa mal preto zaoberať námietkou žalovaného nielen v tom smere, že k platnému postúpeniu pohľadávky nedošlo a že veriteľ by mal právo len na zaplatenie dovtedy splatných splátok, ale v nadväznosti na to sa mal zaoberať aj jeho pasívnou legitimáciou, t. j. tým, či žalobca je skutočným veriteľom žalovaného. Totiž ak súd prijal záver, že k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu nedošlo a dlh žalovaného sa v dôsledku neplatného právneho úkonu zosplatnenia listom zo dňa XX.XX.XXXX nestal splatným, potom z toho malo vyplývať, že pohľadávka pôvodného veriteľa na žalobcu platne prejsť nemohla. Navyše aj z ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch v znení ku dňu XX.XX.XXXX, na ktoré v odvolaní poukázal žalovaný a ku ktorému sa žalobca mal právo vyjadriť, vyplýva, že práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu s výnimkou, že prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

17. Žalobca irelevantne v odvolacom konaní navrhol posudzovať námietku žalovaného v podanom odvolaní, ktorá sa týkala aplikácie ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, ako novotu v odvolacom konaní. Odvolací súd na odvolací dôvod žalovaného spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci nemohol aplikovať ustanovenie § 366 CSP, podľa ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak: a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú

vyľúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právne posúdenie veci totiž záleží od toho, akú právnu normu na zistený skutkový stav použije súd, pretože on posudzuje prípad z právneho hľadiska. Podľa § 149 CSP totiž prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky, no nemôže ísť o samotné právne posúdenie daného sporu. Ako uviedol aj Najvyšší súd SR napr. v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo 196/2009 z 22.09.2010 občianske súdne konanie (teraz civilné sporové konanie) je ovládané zásadou iura novit curia (súd pozná právo), čo znamená, že strany nie sú povinné uplatnený nárok aj právne kvalifikovať, no súd je povinný skúmať, či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z nej bolo možné vyvodiť povinnosť plnenia, prípadne určiť, či tu požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Pokiaľ sa strana v priebehu sporu domáha posúdenia uplatneného nároku aj z iného právneho dôvodu, a to aj bez zmeny svojich skutkových tvrdení, spravodlivosť procesu a najmä presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia vyžaduje, aby súd zaujal stanovisko k posúdeniu veci aj z hľadiska tohto ďalšieho právneho dôvodu. Ide totiž o podstatnú okolnosť, ktorá môže mať rozhodujúci význam pre rozhodnutie o uplatnenom nároku.

18. Nedodržanie podmienok upravených v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka malo teda za následok, že zmluvný veriteľ neplatne vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru (§ 39 Občianskeho zákonníka) a z toho dôvodu nemohol celú svoju pohľadávku platne postúpiť inému subjektu. Zmluvu o postúpení pohľadávky uzavretú medzi pôvodným veriteľom a žalobcom bolo potrebné v časti týkajúcej sa pohľadávky voči žalovanému vyčíslenej v prílohe k tejto zmluve o výške 1.048,91 eura (v spise na č.l. 24) zhodnotiť podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom tiež ako neplatný právny úkon s následným záverom, že žalobca nemôže byť aktívne legitimovaný na uplatnenie predmetnej pohľadávky voči žalovanému, lebo pre neplatnosť postúpenia pohľadávky nie je nositeľom daného práva. Pokiaľ až v odvolacom konaní doložil list zmluvného veriteľa zo dňa XX.XX.XXXX adresovaný žalovanému s názvom „Upomienka: Upozornenie pred zahájením vymáhania celého úveru“ s výzvou na zaplatenie sumy 198,36 eura so splatnosťou „ihneď“ a bez upozornenia na možnosť zosplatenia dlhu (v spise na č. l. 206), tak tento list evidentne mohol použiť aj v prvoinštančnom konaní a odvolací súd ho nebral na zreteľ súc v odvolacom konaní viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP).

19. Na základe uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, na ktorý aplikoval v časti správne zákonné ustanovenia, avšak vzhľadom na to, že zmluvný veriteľ vyššie uvedené zákonné podmienky pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti dlhu nedodrжал, potom mal súd prvej inštancie vyvodiť záver, že neboli splnené ani zákonné predpoklady postúpenia pohľadávky na inú osobu, t. j. na žalobcu; pohľadávka zmluvného veriteľa totiž bola v danom momente ešte nepostupiteľná (§ 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch). V predmetnom konaní bola preukázaná len výzva na zaplatenie celej dlžnej sumy, čo bolo nepostačujúce. Žalobca sa tak dostal do stavu dôkaznej núdze, pričom žalovaný nedodržanie zákona pred súdom prvej inštancie namietal; presnejšie to potom namietal aj v podanom odvolaní a žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu mohol k právnomu posúdeniu veci v nadväznosti na obsah odvolania vo vzťahu k jeho aktívnej legitimácii podrobne vyjadriť vo vyjadrení k odvolaniu. On sám však nesprávne v tomto vyjadrení námietku nedostatku jeho aktívnej legitimácie vznesenú žalovaným neprípustne považoval za novotu v odvolacom konaní, a teda ju nepovažoval za právne významnú a k aplikácii ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch sa podrobnejšie nevyjadril. Odvolací súd v tomto smere nepovažoval za nutné využiť postup upravený v § 382 CSP, keďže dané ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch bolo použité v odvolaní žalovaného a žalobca svoju zákonnú možnosť vyjadrenia sa k tomu nevyužil (§ 374 ods. 2 CSP). Ak teda nebol v konkrétnom prípade dodržaný zákonom stanovený postup podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, potom vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru zmluvným veriteľom nemohlo byť právne účinné z dôvodu neplatnosti jednostranného právneho úkonu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Pohľadávka zo zmluvy o úvere sa automaticky nestáva splatnou v celom rozsahu v dôsledku nezaplatenia niektorej splátky, ale len v dôsledku platného jednostranného právneho úkonu veriteľa - vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu s jasnou formuláciou a za predpokladu dodržania postupu stanoveného v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

20. Je zrejmé, že zákonné ustanovenia pred postúpením pohľadávky neboli zmluvným veriteľom dodržané, v dôsledku čoho nebol platný ani právny úkon vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu, a z

toho dôvodu takto „zosplatnenú“ pohľadávku veriteľ nemohol na žalobcu platne previesť. Absolútna neplatnosť právneho úkonu pôsobí voči každému, súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti, nemožno ju odstrániť ratihabíciou ani konvalidáciou a nepremlčuje sa. Žalobca nepreukázal, že je nositeľom uplatneného práva, lebo na základe absolútne neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávky v dôsledku porušenia zákonných ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka ako aj § 17 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, nemohol platne nadobudnúť predmetnú pohľadávku voči žalovanému zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V dôsledku toho žalobe nebolo možné vyhovieť. Súd prvej inštancie mal preto správne prijať právny záver o tom, že žalobca v spore nie je aktívne legitimovaný, a vzhľadom na to mal žalobu zamietnuť. Odvolací súd na tom základe urobil záver, že žalovaný uplatnil odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie opodstatnene, a tak napadnutý rozsudok v preskúmvanej vyhovujúcej časti výroku podľa § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol.

21. V konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, ktorému podľa § 255 ods. 1 CSP patrí nárok na náhradu účelne vynaložených trov prvoinštančného aj odvolacieho konania. Odvolací súd podľa § 396 ods. 1,2 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol, že sa mu priznáva voči žalobcovi nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).